

ANTONÍN REJCHA

26. 2. 1770 - 28. 5. 1836

České země daly hudebnímu světu řadu skladatelů, jimž patří zásluha na ovlivnění hudby v jejích slohových proměnách. Jedním z nich je Antonín Rejcha, který svou tvorbou i pedagogickým působením přispěl ke zrodu a rozvoji romantického slohu.

Narodil se 26. února 1770 v Praze na Starém Městě, v domě "U Vorlů" a již od útlého dětství se musel spoléhat jen sám na sebe. Nevyrůstal v rodině, která by podporovala jeho umělecké sklony. Již v r.1781, v jedenácti letech proto mladý Antonín samostatně rozhodl o svém životě, když vyhledal svého strýce, violoncellistu a skladatele Josefa Rejchu ve Wallensteinu ve Švábsku, v naději, že u něj nalezne domov a vzdělání, jehož se mu po smrti otce v Praze nedostávalo. Josef Rejcha se synovce rád ujal a během několika let z něj vychoval zručného klavíristu a flétnistu a zasvětil ho do základů hudební skladby. Když se r. 1785 stal Josef Rejcha nejprve koncertním mistrem a zanedlouho pak ředitelem kurfiřtské dvorní kapely a instrumentální skupiny operního orchestru v Bonnu, mohl již svěřit Antonínovi místo flétnisty v těchto souborech. Jejich členem byl tehdy i mladý Ludwig van Beethoven a oba spoluhráči se brzy spřátelili. Měli podobné představy o své budoucí životní dráze: věděli, že jejich nadání a ctižádost se neuspokojí prací v orchestru, cítili, že musí promluvit svou vlastní hudbou. Jejich přátelství nezůstalo omezeno jen na hru v orchestru. Roku 1789 se společně stali posluchači filozofické fakulty bonnské univerzity. Pro oba bylo důležité setkání s Josefem Haydnem v Bonnu r. 1790, kdy Haydn přijel navštívit Josefa Rejchu. Tehdy pozval Antonína Rejchu i Beethovena k sobě ke studiu ve Vídni. Haydn byl pro Rejchu vzorem skladatele.

V r. 1794 bonnský kurfiřt uprchl z Bonnu před blížícím se napoleonským vojskem a dvorní orchestr ztratil možnost své existence. Josef Rejcha, tehdy již vážně nemocen, zůstal v Bonnu, kde 5. března 1795 zemřel. Antonín Rejcha odešel po rozpuštění orchestru nejprve do Hamburku, kde již opustil dráhu orchestrálního hráče a věnoval se vedle skladby také výuce hudební teorie. Zároveň také pokračoval ve studiích matematiky, fyziky, astronomie a filozofie.

Po krátké zastávce v Paříži (1799-1801) strávil Rejcha šest plodných let ve Vídni, kde zkomponoval své nejprůbojnější a nejodvážnější skladby, překračující zákony kompozice skladatelů klasicismu a připravující formálně i obsahově nástup

romantického slohu. Z tohoto tvůrčího období nelze opomenout 36 fug pro klavír, kantátu *Lenora*, *Nový Žalm*, *Rekviem* a množství komorních skladeb. Během pobytu ve Vídni navštívil též Josefa Haydna a znovu se zde sblížil s Beethovenem.

Paříž, kam Rejcha roku 1808 přijel, aby toto město již nikdy neopustil, jej přijala jako zralého umělce, uznávaného pedagoga a významného skladatele. Na pařížské konzervatoři poznal řadu vynikajících pedagogů, kteří podpořili jeho zálibu v dechových nástrojích, jež ho provázela od počátku umělecké dráhy. Ve Francii nalezl jejich geniální souzvuk v dechových kvintetech pro flétnu, klarinet, hoboj, fagot a lesní roh, které zkomponoval v rozmezí let 1814-1820 a jimiž založil tradici tohoto nového komorního útvaru.

O pedagogickém věhlasu Antonína Rejchy mluví jména jeho žáků: Berlioz, Gounod, Franck, Liszt. Vydal řadu teoretických děl: *Pojednání o melodii*, spis *O hudbě*, *Učebnice hudební kompozice* a další. Jeho hudba a hudebně teoretické spisy spolu s rozsáhlou veřejnou činností přinesly Rejchovi i nejvyšší oficiální uznání - v r. 1831 byl vyznamenán řádem Čestné legie a 23. května 1835 byl zvolen členem Akademie krásných umění v Paříži. Stal se jedním z nejvyšších představitelů hudebního umění. Antonín Rejcha zemřel po těžké nemoci dne 28. května 1836 v Paříži.